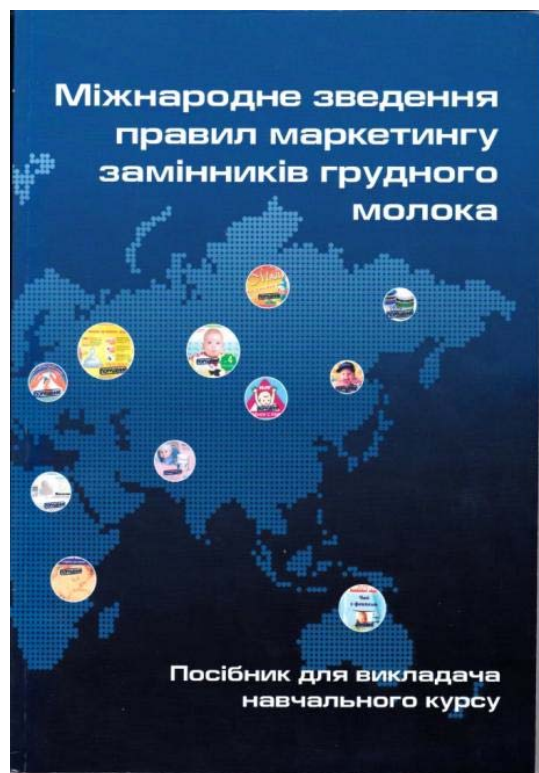

Міжнародне зведення правил збуту замінників грудного молока - засіб захисту та пропаганди грудного вигодовування

МОЗ
УКРАЇНИ

Грудне вигодовування – це унікальне природне багатство!

Ніхто не розуміє істинної цінності природних багатств... поки вони не вичерпані.

Це багатство, як і багато інших, знаходиться під загрозою за причин модернізації, урбанізації нашого життя.

Грудне вигодовування потребує захисту!

**Міжнародне зведення правил збуту замінників
грудного молока – засіб, який допоможе захистити
грудне вигодовування**

Глобальна стратегія з годування грудних дітей та дітей раннього віку **2002, 2006рр.**

Глобальна стратегія визнає *грудне вигодовування як неперевершений спосіб* забезпечення ідеальної їжі для здорового росту й розвитку дитини

Оптимальним є виключно грудне вигодовування протягом перших 6 місяців життя з наступним введенням відповідних продуктів прикорму та продовженням вигодовування груддю до 2 років та більше

Стратегія підтверджує *невідкладну необхідність впровадження Міжнародного зведення правил і відповідних резолюцій ВАОЗ у всій їхній повноті*

НАЙВАЖЛИВІШІ ПРИЧИНИ ЗНИЖЕННЯ ПОШИРЕНOSTІ грудного вигодовування в світі та в Україні

- Практика системи охорони здоров'я.
- Маркетингова політика компаній-виробників дитячого харчування.

Історична довідка

- **1867 р.** - створення першої суміші Анрі Нестле
- **1974:** Британська благодійна організація публікує доповідь «Убивця дітей». Швейцарська НУО публікує доповідь у Швейцарії під заголовком «Нестле вбиває дітей». Корпорація «Нестле» подає позов у справі про наклеп.
- **1976:** суд попереджає «Нестле» про необхідність змінити свої маркетингові практики.

МЗП: ІСТОРІЯ

Мексика

1960 р. - 100% дітей на ГВ до 6 міс.

1970 р. - 9% дітей на ГВ до 6 міс.

Сінгапур

1951 р. - 80% на ГВ до 3 міс.

1971р. - 5% на ГВ до 3 міс.

*(Сокол Эллен Дж. Руководство по своду правил. Руководство по выполнению
Международного свода правил маркетинга заменителей грудного молока. –
ЮНИСЕФ, 2003. – С. 38)*

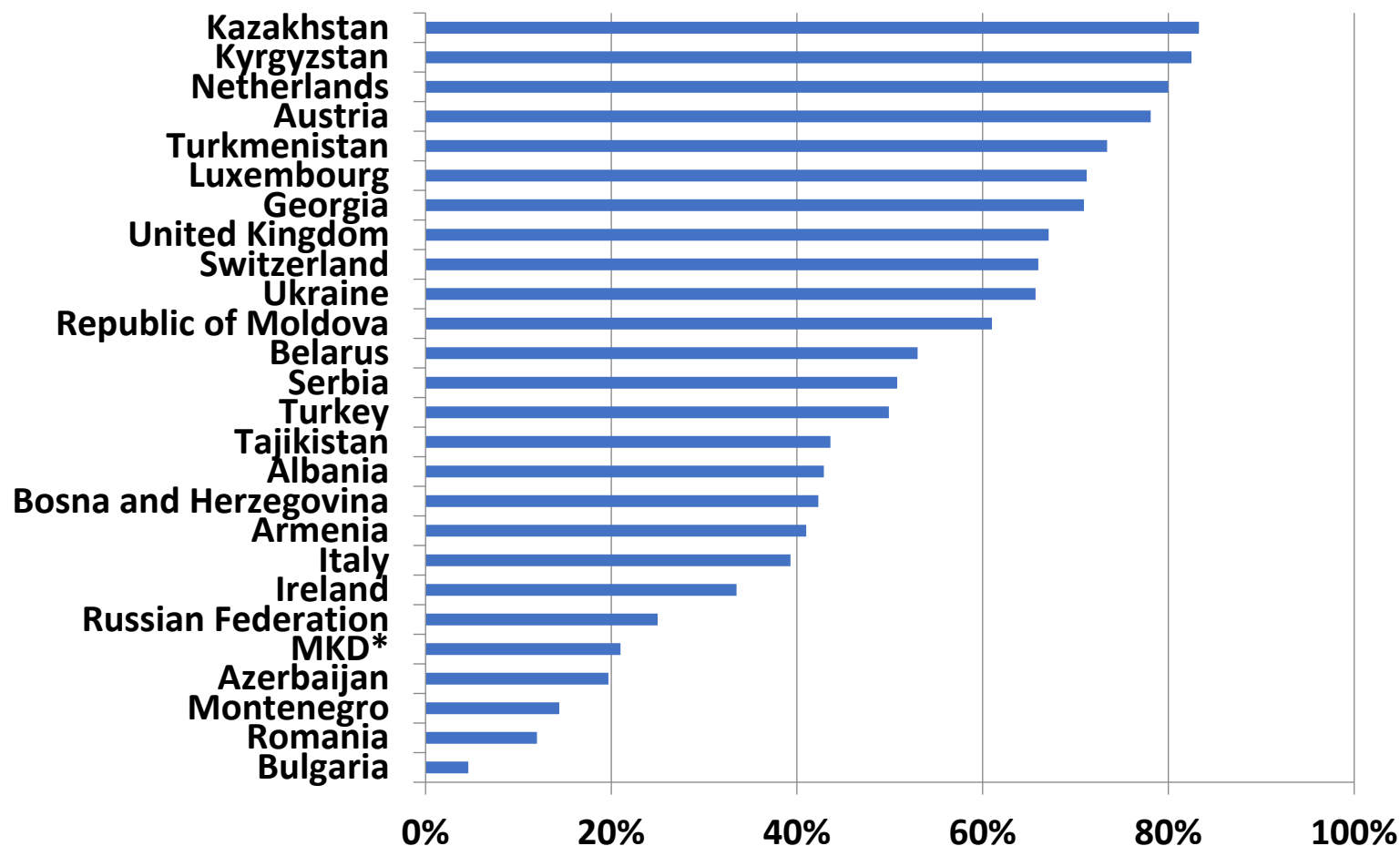
Україна

2005р 6% дітей на ВГВ до 6 міс.; 2007р -18%; 2012р - 19,7%

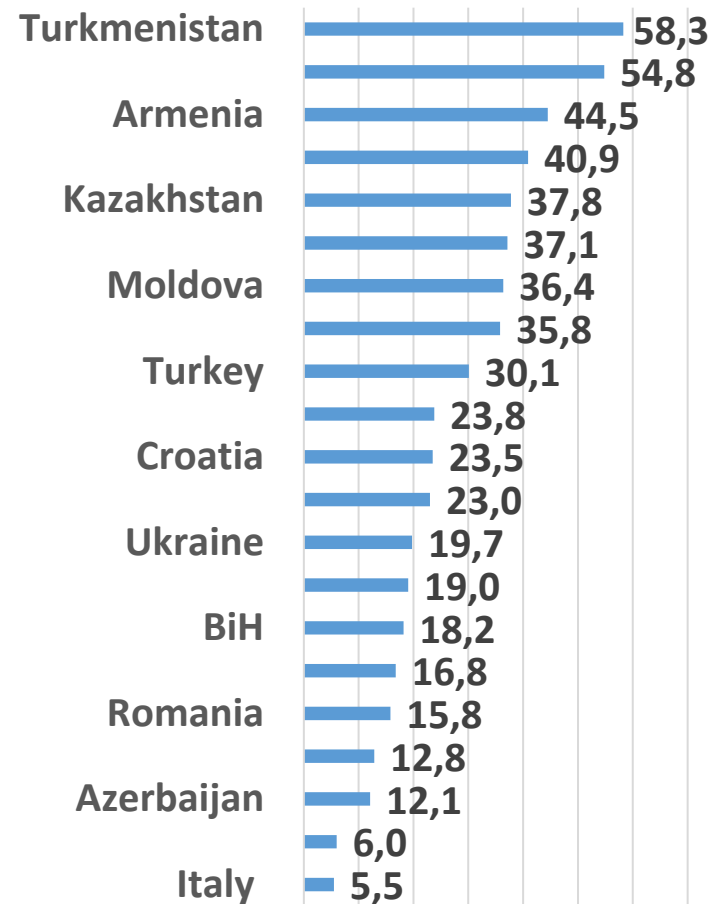
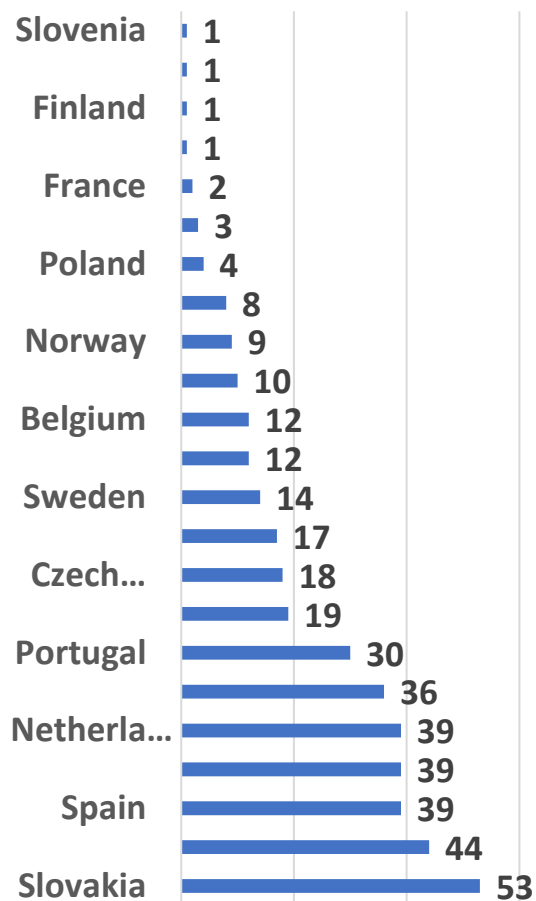
Перебувають переважно на грудному вигодовуванні до 6 місяців - 51,6%.
(2012р.)

(Мультиіндикаторне кластерне обстеження домогосподарств в Україні)

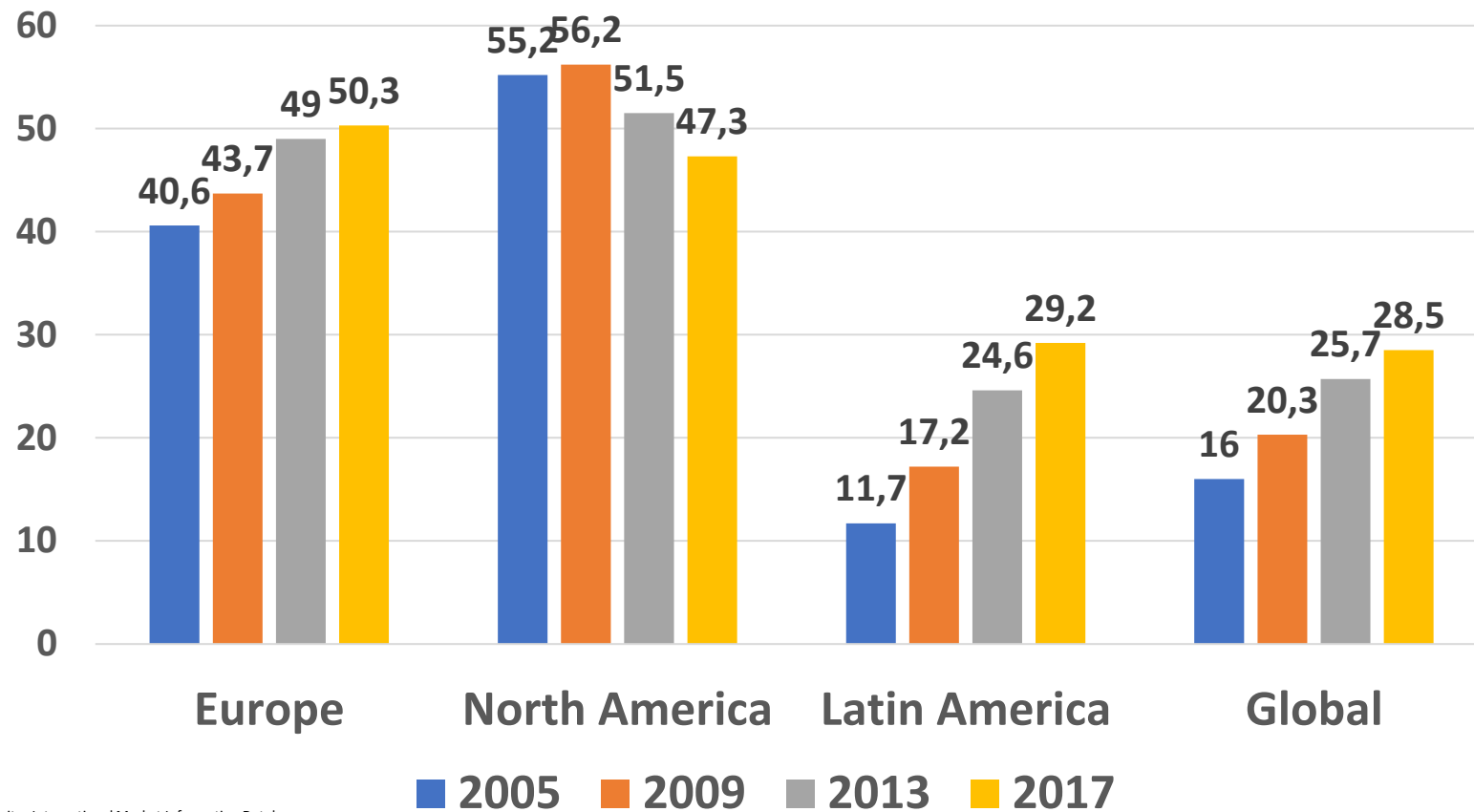
Початок грудного вигодовування протягом першої години після народження,
останні доступні дані (2019)

Виключно грудне вигодовування в Європі та Центральній Азії (%), SOWC, ЮНІСЕФ

Тенденції продаж комерційних замінників грудного молока «кг дитину»,

МЗП: ІСТОРІЯ

- 1974 р. – 27-а ВАОЗ –відзначено зниження розповсюдження ГВ пов'язане з активним просуванням на ринках замінників грудного молока (проблема вперше винесена на обговорення).
- 1979 р. – міжнародна нарада ВООЗ/ЮНІСЕФ з питань харчування дітей та немовлят.
Відзначено необхідність розробки МЗП та створення ІБФАН (міжнародна діюча мережа по захисту дитячого харчування)
- 1981 р. - 34-а ВАОЗ – Прийняття Міжнародного зведення правил з розповсюдження замінників грудного молока.

Ринок дитячих напоїв (молочна суміш, дитячий сік) - аналіз європейської галузі, розмір, доля, тенденції та прогноз на 2015 - 2021 рр.

Ринок дитячих напоїв в Європі: короткий опис

«Очікується, що європейський ринок дитячих напоїв буде демонструвати стійке зростання в найближчі роки завдяки декільком сприятливим факторам. В їх числі, **зростання визнання молочних сумішей в якості заміни грудного молока є одним з ключових факторів**, що стимулює зростання європейського ринку дитячих напоїв.»

Сприятливі фактори

Молдова - популярне ток-шоу «Школа доктора Комаровського» рекламує ЗГМ

Лікарі носять надані їм халати з логотипами Nestle.

Джерело: IBFAN/ICDC 2017

Сприятливі фактори

- Romania, March 16-19, 2017 - At a Baby Expo in Bucharest, mothers were encouraged to sign up to a baby crawling competition. The Nestlé 'Blue Bear' mascot was in attendance.

Жінка повинна мати можливість зробити свідомий вибір щодо годування дитини!

ВОЗ/ЮНІСЕФ, 1979 г.

- Суспільство повинно **захистити вагітних жінок та годуючих матерів від будь-якого впливу**, яке може завадити грудному вигодовуванню.
- Важливість забезпечення належної основи, яка дозволить жінкам зробити правильний та об'єктивний вибір, підкреслює необхідність ... прийняття заходів **... для захисту жінок від недостовірної інформації.**

Що впливає на рішення матері?

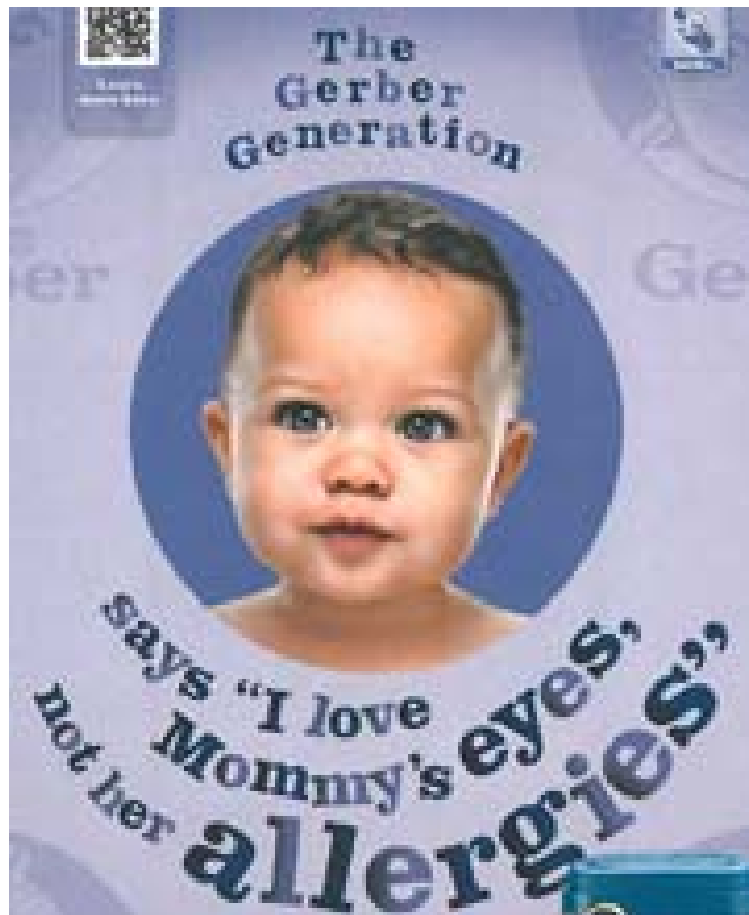
- Основний інтерес індустрії дитячого харчування - збільшення прибутку для акціонерів
- **Скорочення грудного вигодовування шляхом реклами та неправдивих заяв**

Головний інтерес медичних працівників та політиків - покращання здоров'я і харчування
Розвиток грудного вигодовування шляхом надання об'єктивної інформації

Як компанії маніпулюють батьками та вводять їх в оману

Заява в сфері здоров'я і харчування

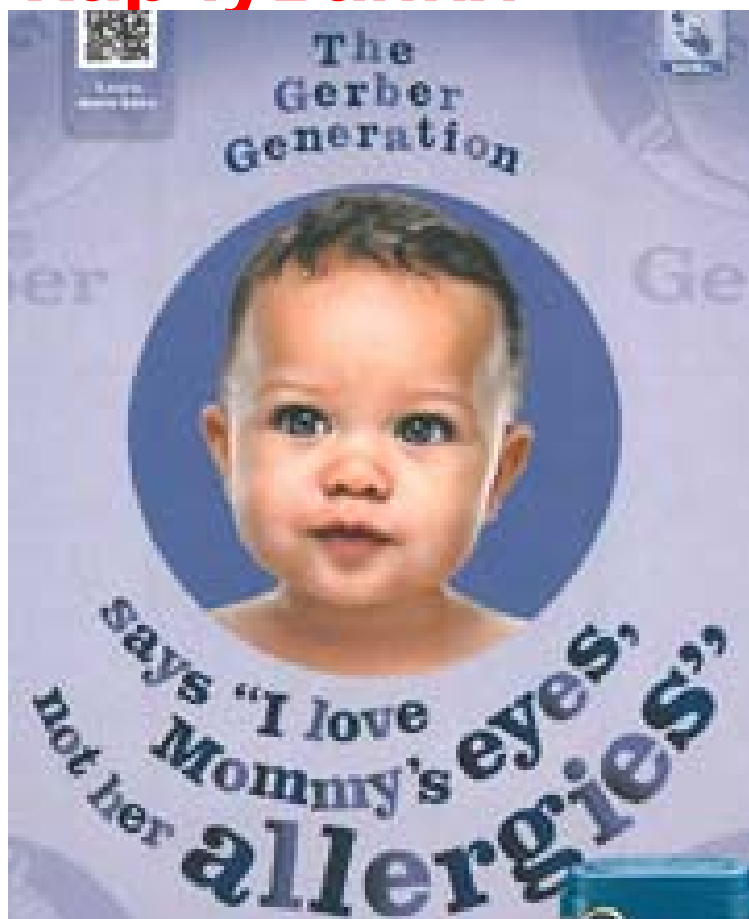

30 жовтня 2014 г.

Федеральна торгова комісія обвинуватила компанію Gerber Products Co., також яка працює під назвою Nestle Nutrition, в рекламі, яка вводить в оману про те, що годування їх сумішшю Good Start Gentle для дітей з алергією в сім'ї знижує ризик розвитку алергії.

Як компанії маніпулюють батьками та вводять їх в оману

Заява в сфері охорони здоров'я та харчування

Всесвітня асамблея охорони здоров'я призвала уряди країн заборонити заяви, які стосуються здоров'я та продуктів харчування для дітей грудного та раннього віку!

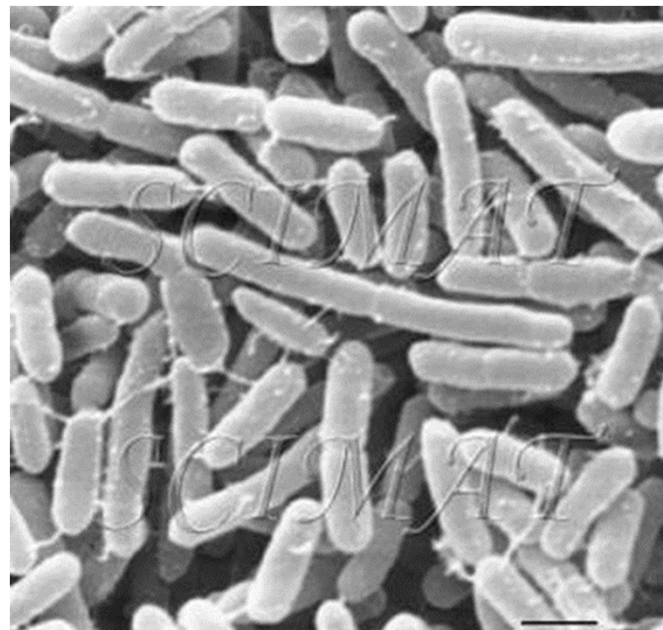
“Ті, хто робить заяви стосовно дитячого харчування, які навмисно підривають впевненість жінок в грудному вигодовуванні, повинні розглядатися не як розумні підприємці, які просто виконують свою роботу, а як порушники прав людини of the найгіршого сорту”

Стивен Льюис, на той момент
Заступник виконавчого
директора,
ЮНІСЕФ, квітень 1999 г.

Не розкривають ризики

- Сухі дитячі суміші НЕ Є стерильними продуктами
- Вони можуть бути заражені на фабриці стійкими до термообробки, патогенними і вкрай контагіозними бактеріями, такими як *Cronobacter sakazakii* (яка до 2007 р. називалась *Enterobacter sakazakii*)

В 2005 г., ВАОЗ призвала уряди :

- Повідомляти про те, що порошкоподібна суміш для дитячого харчування може містити **патогенні мікроорганізми** і підлягає належному приготуванню та використанню
- Забезпечити наявність зрозумілого попередження на упаковці

Рекомендації ВООЗ (2007р.)

по зниженню ризиків
забруднення

«Ці рекомендації відносяться до осіб, які готують і обробляють порошкову дитячу суміш в медичних установах і вдома. В цілому, різке зниження ризику досягається при розведенні суміші водою температури **не менше 70 °C**. Контроль ризику здійснюється шляхом скорочення часу від підготовки суміші до її споживання ».

Однак, Nestle Canada рекомендує:

Powder

1. Bring water to a rolling boil for 2 minutes and let it cool to room or body temperature (37°C) before using.¹
2. Pour measured, sterilized water into a sterilized bottle.
3. Add the appropriate number of scoops of powder, as directed on the label.
4. Cap the bottle and shake it well, until the powder is completely dissolved.

Note: Only prepare one bottle at a time.

Доступ до сайту - 14 лютого 2019 р.

Просування ЗГМ впливає на моделі поведінки по вигодовуванню дитини

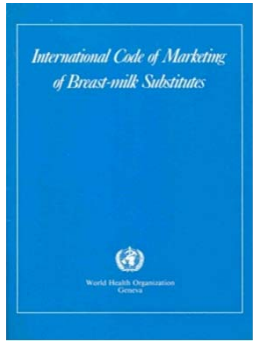
Дослідження, присвячене вивченню взаємозв'язку між рекламою в журналі для батьків і грудним вигодовуванням в період між 1972 і 2000 роками, виявило, що при збільшенні частоти реклами штучного вигодовування **знизився відсоток показників грудного вигодовування**¹

• Дослідження, проведене в 2006 році Управлінням з нагляду за дотриманням законів Конгресу США, показало, що більшість досліджень, присвячених наданню безкоштовних зразків молочних сумішей матерям при виписці з лікарні, виявило **більш низьке число годуючих грудьми серед матерів, які отримали зразки**²

•¹ Foss, K. and Southwell, B. International Breastfeeding Journal 2006, 1:10

•² United States Government Accountability Office, Report to Congressional Addressees, February 2006, GAO-06-282

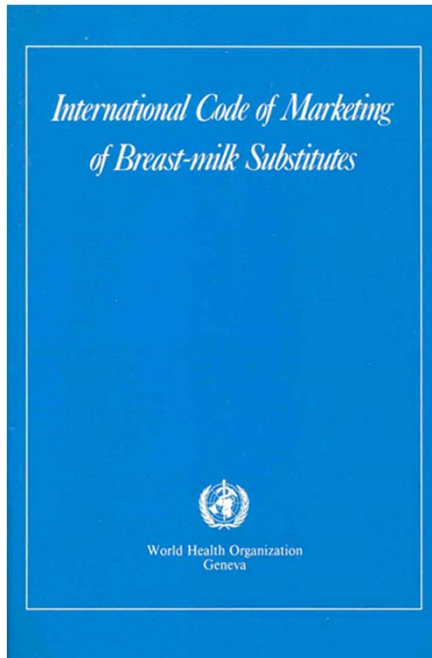

ВАОЗ прийняла Зведення правил в 1981 году, щоб протистояти негативному впливу просування ЗГМ.

- «З огляду на **вразливість** немовлят в перші місяці життя і ризиків, пов'язаних з неправильним харчуванням, включаючи непотрібне і **неналежне використання замінників грудного молока**, збут замінників грудного молока **вимагає** особливого підходу, при якому звичайний збут цих продуктів буде **найприйнятнішим**».

- Прембула до Міжнародного зведення правил збуту замінників грудного молока, ВООЗ, Женева, 1981 р.
-

Міжнародне зведення правил, прийнято Всесвітньою асамблеєю охорони здоров'я в 1981 р.

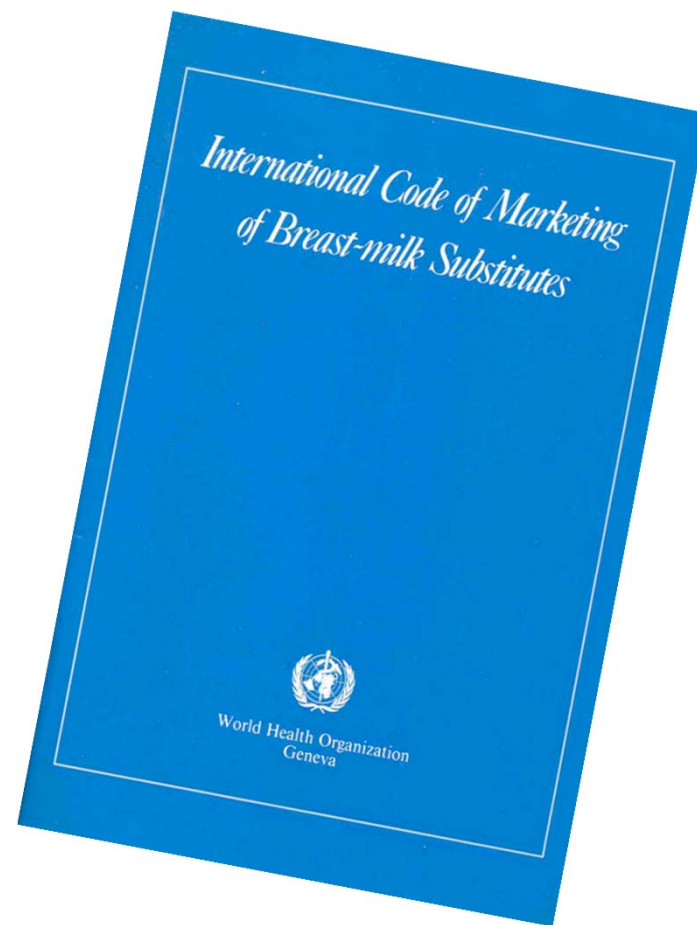

- Рекомендація всім урядам прийняти національні нормативні акти
- Регулярно оновлювати наступними резолюціями ВАОЗ, для відображення нової тактики збуту
- Захищає жінок від недостовірної інформації, забороняючи будь-яку рекламу або будь-які інші форми просування замінників грудного молока, пляшечок і сосок
- Забороняє використання системи охорони здоров'я для просування ЗГМ

Вимагає від урядів забезпечення надання батькам і особам, які здійснюють догляд, об'єктивної і послідовної інформації про переваги грудного вигодовування

Знайомство зі Зведенням правил

Чому потрібно Зведення правил?

Зведення правил: резюме із 10 пунктів (із резюме IBFAN-ICDC)

1. Мета	Сприяти забезпеченню безпечного і достатнього харчування дітей грудного віку шляхом захисту і заохочення грудного вигодовування і належного використання замінників грудного молока, коли це необхідно, на основі прийнятної інформації і за допомогою належного збуту і розповсюдження.
2. Область застосування	Застосовується до замінників грудного молока чи будь-яких продуктів, що продаються або іншим чином представлені як часткова або повна заміна грудного молока. Сюди входять: • Формула для немовлят • Формула для подальшого споживання (іноді її називають «подальше молоко») • Доросле молоко • Будь-яке інше молоко для дітей від 0 до <36 місяців • Будь-яка інша їжа або рідина, призначені для немовлят до 6 місячного віку • Пляшки та соски

РЕЗОЛЮЦІЯ ВАОЗ 49.15 (1996)

Закликає уряди «вживати заходів для того, щоб не допускати маркетингу або використання продуктів для прикорму, якщо вони перешкоджають виключному й сталому грудному вигодовуванню».

Просування продуктів харчування дитини до моменту виникнення у них потреби, перешкоджає грудному вигодовуванню.

Зведення правил: резюме із 10 пунктів (із резюме IBFAN-ICDC)

3. Просування	Недопущення реклами або просування вищевказаних продуктів серед населення. Недопущення заяв, що стосуються переваг для харчування або здоров'я цих продуктів.
4. Зразки	Недопущення надання безкоштовних зразків матерям, їх сім'ям або медичним працівникам.
5. Медичні заклади	Недопущення реклами продуктів, тобто недопущення демонстрації продуктів, плакатів, календарів або поширення рекламних матеріалів. Забороняється залучати медсестер або інших співробітників, оплачуваних компанією.
6. Медичні працівники	Недопущення надання подарунків або зразків медичним працівникам. Фінансова підтримка і стимули не повинні створювати конфлікту інтересів.

Стаття 6. Система охорони здоров'я

6.2. Заклади системи охорони здоров'я не повинні використовуватися для просування дитячих сумішей і інших продуктів, що належать до сфери дії Міжнародного зведення правил.

Резолюція ВАОЗ 47.5, 1994р.

Закликає держави-члени:

“ Забезпечити відміну *безкоштовних або субсидованих поставок* замінників грудного молока та інших продуктів, що знаходяться в сфері дії Кодексу в будь-якій галузі системи охорони здоров'я.”

Резолюція ВАОЗ 49.15, 1996р.

Закликає держави.....забезпечити, щоб фінансова підтримка спеціалістів, які працюють в області охорони здоров'я немовлят та дітей раннього віку *не створювала конфлікту інтересів*, особливо в тому, що стосується Ініціативи “Лікарня, доброзичлива до дитини”.

Зведення правил: резюме із 10 пунктів (із резюме IBFAN-ICDC)

7. Поставки	Недопущення безкоштовних або недорогих поставок замінників грудного молока для будь-якої частини системи охорони здоров'я.
8. Інформація	Інформаційні / освітні матеріали повинні роз'яснювати переваги грудного вигодовування, небезпеки для здоров'я, пов'язані з годуванням з пляшечки, і вартість використання дитячої суміші. Інформація про продукт повинна бути фактичною і науковою. Урядам слід уникати конфлікту інтересів, тому компанії не повинні фінансувати матеріали за програмами для дітей грудного та раннього віку.

Стаття 4. Інформація і просвіта

Пункт 4.2. Стосується всіх інформаційних і освітніх матеріалів для вагітних жінок і матерів дітей молодшого віку.

Такі матеріали повинні містити чітку інформацію про конкретні, важливі пункти, уникаючи при цьому просування штучного вигодовування або пониження ролі грудного вигодовування.

Привабливі буклети, які рекламують ЗГМ в медичних закладах, призводять до раннього припинення грудного вигодовування

Вимоги до інформації відповідно до пункту 4.2.

Інформаційні матеріали, які виробляють кампанії, навпаки ідеалізують продукти штучного вигодовування

Змістом інформаційного матеріалу має бути наступне:

- користь і переваги грудного вигодовування;
- харчування матерів, підготовка їх до годування грудьми й заходи для його підтримки;
- негативний вплив введення часткового годування з пляшечок;
- труднощі, що виникають при поверненні до годування грудьми;
- правильне використання дитячих сумішей у разі потреби.

NUK FIRST CHOICE – превосходная система!

NUK FIRST CHOICE – это совершенно новая система сосок и бутылочек, созданная для удовлетворения потребностей мамы и малыша. Факт, подтвержденный покупателями, педиатрами и акушерами-гинекологами.

ПРОТЕСТИРОВАНО
И РЕКОМЕНДОВАНО
Акушерками

www.nuk.ru

Так похоже на мамину грудь!

Ортодонтическая соска NUK имитирует форму соска матери во время кормления грудью, способствуя правильному развитию ротовой полости ребенка.

Экстра-широкое основание соски делает процесс кормления естественным, как во время комбинированного вскармливания, так и после отлучения от груди.

Надежный воздушный клапан **NUK AIR SISTEM** снижает вероятность возникновения колик у детей, вызванных вредным заглатыванием воздуха – для хорошего самочувствия Вашего малыша.

NUK FIRST CHOICE – мамы используют, педиатры и акушеры-гинекологи рекомендуют

NUK®
С любовью и ответственностью

* Для случаев, когда мама планирует другое вскармливание и кормление из бутылочки или не может кормить грудью. Отказавшись от грудного вскармливания, родители могут не заметить, что ребенок не получает достаточного количества молока. В этом случае рекомендуется обратиться к педиатру.

Пункт 4.3. Ніяких посилань на бренд

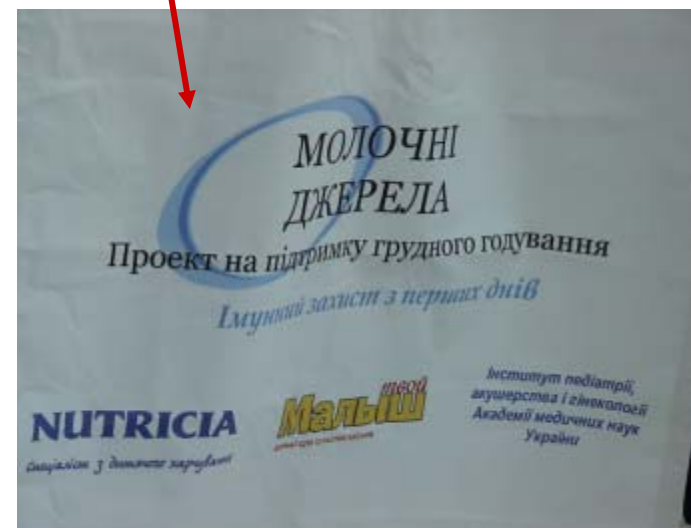
- Відповідно до Пункту 4.3., інформаційні матеріали, що випускаються виробниками, можуть передаватися в дарунок тільки на прохання відповідних урядових органів або в рамках розпоряджень, даних урядами з цією метою.
- На таких матеріалах можуть бути зображені назва фірми або її логотип, але не назва торговельної марки продуктів.

Логотип деяких компаній і назва продуктів ідентичні, тому необхідно заборонити поширення серед матерів та широкого загалу матеріалів компаній, які містять такі назви й логотипи

Стаття 5. Матері й населення в цілому

5.1. Не повинно бути реклами або будь-якого іншого способу просування до споживачів продуктів, які належать до сфери дії МЗП

Стаття 5. Матері й населення в цілому

5.2. Ніякі зразки продуктів, що належать до сфери дії Міжнародного зведення правил, не повинні надаватися вагітним жінкам, матерям або членам їхніх сімей.

Косметичка – подарунок від компанії HiPP з буклетами, рекомендаціями з харчування дитини з 1-го тижня життя та зразками продукції – ромашковий чай для дитини віком 1 та 2 місяці. Вилучено з пологового будинку міста Дніпропетровська (м. Дніпро) (2012р)

Зведення правил: резюме із 10 пунктів (із резюме IBFAN-ICDC)

9. Етикетки

На етикетках продуктів повинно бути чітко зазначено **перевагу грудного вигодовування**, необхідність в **консультаціях медичного працівника** і попередження про небезпеки для здоров'я. Недопущення розміщення зображень немовлят, інших зображень або тексту, які ідеалізують використання дитячої суміші. Етикетки повинні містити попередження про те, що порошкоподібна суміш для дитячого харчування **може містити патогенні мікроорганізми** і повинна бути підготовлена і використана належним чином. Етикетки на суміші для прикорму не повинні забезпечувати перехресне просування ЗГМ, не повинні заохочувати штучне вигодовування і повинні вказувати на важливість тривалого грудного вигодовування

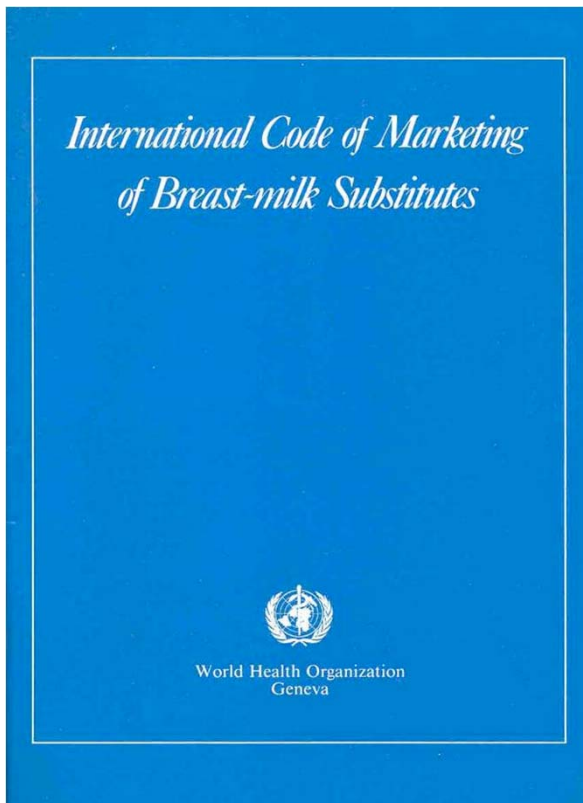
10. Якість

Непридатні продукти, такі як згущене молоко з цукром, не повинні рекламуватися для дітей. Всі продукти повинні бути високої якості (стандарти Codex Alimentarius) і враховувати кліматичні умови і умови зберігання в країні, де вони використовуються.

Резолюція ВАОЗ 58.32 (2005р.)

Працівники охорони здоров'я, сім'ї та особи, які здійснюють догляд, в тому числі за дітьми груп високого ризику повинні бути проінформовані, що порошкоподібні суміші:

- Повинні бути приготовані та використані відповідним чином
- Можуть містити хвороботворні мікроорганізми
- При необхідності інформація повинна містити ясні попередження на упаковках

- Положеннями Зведення правил не забороняється виробництво і продаж замінників грудного молока. Зведення правил не забороняє їх використання.
- Жінки мають право годувати дітей, як вони побажають. *Але Зведення правил наполягає на забезпеченні права матерів на інформований, свідомий вибір, вільний від комерційних впливів.*
- Крім того, в разі, якщо за медичними показаннями є необхідність в застосуванні ЗГМ, Зведення правил регламентує їх якість, доступність і інформацію щодо їх використання.

При успішній реалізації Зведення правил забороняються неетичні методи збуту, які перешкоджають грудному вигодовуванню - і компанії це знають!

Звіти за 2018 рік свідчать про триваючі порушення і введенні в оману населення (ВООЗ):

ЗАКОНИ МОЖУТЬ ПРАЦЮВАТИ

Етикетка Nestogen 1 з Філіппін (зліва) не містить заяв про користь для здоров'я і помітних попереджень, в той час як на тому ж продукті в Росії (праворуч) присутні попередження про користь для здоров'я щодо пробіотиків і підвищення імунітету.

Компанія Gerber змінила
свої етикетки в Бангладеш,
де діє суворий закон, але не
в інших країнах

Малайзія

Україна

Бангладеш

Україна:

Етикетка не має містити :

-тексти або малюнки, включаючи зображення малюків, що ідеалізують використання дитячих сумішей.

-Терміни “наближене по складу до грудного молока”, “подібне материнському”.

-- Етикетка може містити графічні зображення для легкої ідентифікації продукту як замінника грудного молока, а також для ілюстрації способів приготування продукту.

Чи потрібен нам ведмедик?

Висновки

- Грудне вигодовування є найбільш ефективним профілактичним заходом громадської охорони здоров'я для зниження дитячої смертності і захворюваності.
- Реклама компаній, що виробляють сухі суміші, скорочує поширення грудного вигодовування і призводить до збільшення використання замінників грудного молока.
- Реалізація та виконання Міжнародного зведення правил щодо збуту замінників грудного молока забороняє неетичні методи збуту, які шкодять грудному вигодовуванню.
- Для забезпечення ефективності, Зведення правил повинно бути законодавчо закріплено в сурих, юридично виконуваних національних нормах, які відслідковуються і виконуються незалежними структурами.

Останні зміни Зведення правил Резолюція ВАОЗ 69.9 (2016р.)

Прийнята в 2016 р резолюція ВАОЗ 69.9 вказує на те, що будь-які добровільні пожертвування на користь різних складових системи охорони здоров'я (в тому числі працівникам охорони здоров'я та професійним об'єднанням) з боку компаній - виробників замінників грудного молока **створюють конфлікт інтересів**, і тому неприпустимі. Крім того, цим компаніям не варто виступати спонсорами нарад, конференцій та інших заходів для фахівців охорони здоров'я та вчених.

Рекомендації щодо припинення неналежного просування продуктів харчування для дітей грудного та раннього віку

- мета:
- захист грудного вигодовування запобігання ожиріння і неінфекційних захворювань просування здорового харчування ясна і точна інформація про годування.
- Віковий діапазон: 6-36 місяців
- Продукти харчування й напої, націлені на віковий діапазон (виключає звичайні домашні продукти)

Рекомендації, що стосуються сумішей другого і третього рівня

- Не допускається реклама продуктів, які використовуються в якості замінників грудного молока (включаючи суміші другого і третього рівня) (і підпадають під дію Зведення правил).

Чому суміш другого рівня охоплена Зведенням правил?

ВООЗ рекомендує продовжувати грудне вигодовування протягом 2 років і більше

- Грудне вигодовування на 2-му році життя знижує смертність від усіх причин на 49% (6 досліджень).
- Кожен додатковий місяць грудного вигодовування знижує дитяче ожиріння на 4% (17 досліджень).
- Грудне вигодовування > 12 місяців знижує ризик виникнення раку молочної залози на 26% (50 досліджень) і раку яєчників на 37% (29 досліджень).
- Зростання споживання обробленого молока знижує рівень споживання грудного молока (тобто, по суті, замінник грудного молока)

Резолюція ВАОЗ 69.9

Наполегливо закликає держави-учасники:

вжити всіх необхідних заходів ... щоб покласти край неналежного просування продуктів харчування для дітей грудного та раннього віку, включаючи, зокрема, реалізацію рекомендацій ... з урахуванням міжнародних зобов'язань створити систему моніторингу і оцінки виконання рекомендацій продовжити реалізацію Міжнародного зведення правил щодо збуту замінників грудного молока

Права людини та грудне вигодовування

«Ми закликаємо держави ... повністю дотримуватись рекомендацій, що містяться в Міжнародному зведенні правил, і вищезгаданому новому Керівництві ВООЗ. Здійснення таких заходів має бути визнано в якості основних зобов'язань держав за Конвенцією про права дитини та іншим відповідним документам ООН з прав людини ».

Статус реалізації
Зведення правил

Міжнародне зведення правил маркетингу замінників грудного молока

- МПЗ запроваджено в 194 країнах
 - 135 країн в тій чи іншій мірі мають правові заходи, що враховують положення МЗП
 - лише 39 країн мають закони, які повністю відповідають рекомендаціям МЗП.
- В Україні, відсутній Закон (“Про захист та пропаганду грудного вигодовування і контрольоване штучне вигодовування”). Декілька положень МЗП внесені до законодавчої бази країни

Відсутність закону або ратифікації МПЗ не означає, що його положення можна не виконувати або ігнорувати, оскільки при відсутності відповідної законодавчої норми, країна має керуватися відповідною міжнародною нормою.

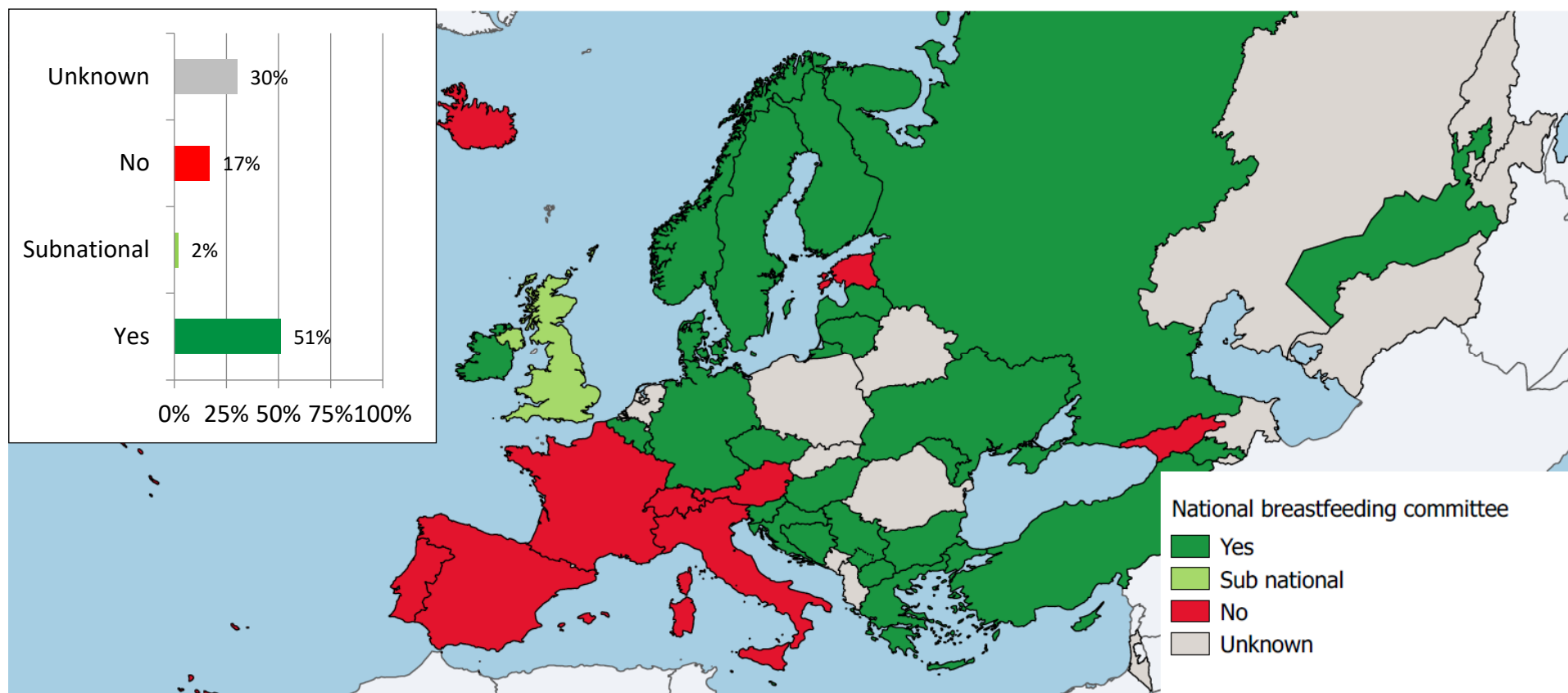
Дотримання Міжнародного зведення правил є також умовою міжнародної торгівлі

Міжнародне зведення правил збуту замінників грудного молока

	Правовий статус Зведення правил
Арменія	Всі положення включені в закон
Азербайджан	Большое число положений включено в закон
Білорусь	Правові міри відсутні
Боснія та Герцеговина	Декілька положень включено в закон
Болгарія	Декілька положень включено в закон
Естонія	Декілька положень включено в закон
Фінляндія	Декілька положень включено в закон
Латвія	Декілька положень включено в закон
Литва	Декілька положень включено в закон
Молдова	Декілька положень включено в закон
Норвегія	Декілька положень включено в закон
Польща	Декілька положень включено в закон
Російська Федерація	Декілька положень включено в закон
Сербія	Велике число положень включено в закон
Таджикистан	Велике число положень включено в закон
Україна	Декілька положень включено в закон

Наявність національного комітету по грудному вигодовуванню, останні дані (2019)

В Україні

ЗАКОН УКРАЇНИ

**Про внесення змін до Закону України
“Про якість та безпеку харчових продуктів
та продовольчої сировини”**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про безпечність та якість харчових продуктів

Цей Закон регулює відносини між органами виконавчої влади, виробниками, продавцями (постачальниками) та споживачами харчових продуктів і визначає правовий порядок забезпечення безпечності та якості харчових продуктів, що виробляються, знаходяться в обігу, імпортуються, експортуються.

В Україні. Фрагмент Закону України „про безпе́чність та я́кість харчових продуктів”

- **Забороняється** надавати на етикетці інформацію про дієтичні та функціональні властивості харчового продукту **без дозволу** центрального органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.
- Текст для етикетування харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок підлягає **обов'язковому затвердженню** центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я. Порядок затвердження тексту для етикетування харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Закон про дитяче харчування

- На етикетці дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування обов'язково міститься попередження про безумовну перевагу грудного вигодовування.
- На етикетці дитячого харчування зазначаються умови зберігання, необхідні для **забезпечення його безпечності та якості**, у тому числі після відкриття упаковки (тари).
- На етикетці дитячого харчування, призначеного для дітей грудного віку, зазначається інформація про необхідність попередньої (перед початком споживання) **консультації лікаря.**
- Текст для етикетування дитячого харчування **підлягає затвердженню** центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, в установленому порядку.

**ПОСТАНОВА КМУ від 30 травня 2018 р. № 453 «Про
затвердження Державної соціальної програми
“Національний план дій щодо реалізації Конвенції
ООН про права дитини” на період до 2021 року»**

.....подальше впровадження глобальної стратегії Дитячого фонду ООН
(ЮНІСЕФ) щодо годування дітей грудного та раннього віку —
розширеної ініціативи “Лікарня, доброзичлива до дитини

Система охорони здоров'я матері і дитини в Україні

Наказ №715 від
28.10.2011
Про подальше
впровадження
Розширеної Ініціативи
“Лікарня,
доброзичлива до
дитини”

Принцип 11.

“Дотримання Міжнародного зведення правил маркетингу замінників грудного молока”.

● *є обов'язковим до виконання У ВСІХ ЗАКЛАДАХ, які надають медичну допомогу матерям і дітям*

Наказ МОЗ України від 06.08.2013 696 «Про затвердження Гігієнічних вимог до продуктів дитячого харчування, параметрів безпечності та окремих показників їх якості»

4.5. Інформація щодо складу продуктів дитячого харчування, етикетування та реалізації **повинна відповідати основним цілям і принципам Міжнародного кодексу маркетингу замінників грудного молока**

4.6. На етикетці дитячих сумішей початкових та для подальшого годування **забороняється** використання написів типу «гуманізований», «адаптований до **материнського молока**» або інших аналогічних понять.

На етикетці дитячих сумішей початкових зазначаються слова «Важлива інформація». Така **інформація повинна містити:**

- а) інформацію щодо надання переваги грудному вигодовуванню;
- б) рекомендації щодо обов'язкової консультації з лікарем (педіатром, лікарем сімейної медицини) перед використанням за призначенням.

4.8. Етикетка дитячих сумішей початкових **не повинна містити зображень немовлят** (дітей грудного віку) або інших зображень та текстів, що можуть ідеалізувати застосування продукту. Вона може містити малюнки, що дозволять ідентифікувати продукт, а також ілюстрації методів його виготовлення.

4.12. Реклама дитячих сумішей початкових може розміщуватись виключно у публікаціях, присвячених догляду за дітьми грудного віку, а також у наукових виданнях (публікаціях). До реклами такої продукції застосовуються вимоги, зазначені у пунктах 4.5 - 4.9 цього розділу та підпункті «б» пункту 4.10 цього розділу. Реклама може містити тільки спеціальну науково підтверджену інформацію, яка **не повинна передбачати чи створювати переконання, що штучне вигодовування є рівноцінним або має переваги відносно грудного вигодовування.**

4.13. Реклама дитячих сумішей початкових **не може здійснюватись шляхом розповсюдження** зразків такої продукції або інших засобів реклами, наприклад: спеціальних видань; талонів (купонів), що дають право на знижку; будь-якого товару, що надається при продажу; розпродажу за зниженими цінами; тощо.

4.14. Виробникам та продавцям (постачальникам) **забороняється розповсюджувати безкоштовні або за зниженими цінами** дитячі суміші початкові, їх зразки або інші подарунки з метою їх реклами, крім прямого або опосередкованого розповсюдження через працівників та спеціалістів у галузі охорони здоров'я.

Харчування грудних дітей в надзвичайних ситуаціях

СПІЛЬНА ЗАЯВА

Міністерства охорони здоров'я України, Представництва ЮНІСЕФ в Україні та Представництва ВООЗ в Україні щодо надання підтримки для забезпечення належного харчування немовлят та дітей раннього віку в Україні

- В умовах надзвичайної ситуації дуже **важливо скоротити ризики**, пов'язані з існуючими практиками щодо харчування. Грудне вигодовування забезпечує найважливіший захист від інфікування і є безпечним та стійким джерелом харчування
- Вживання штучних замінників грудного молока створює додаткові ризики в умовах надзвичайної ситуації. **Гуманітарна діяльність не повинна** сприяти вживанню штучних замінників немовлятами, які знаходяться на грудному вигодовуванні.

Моніторинг дотримання МЗП в Україні

Стаття 11. Дотримання і контроль

- 11.1. МЗП – це мінімальна вимога та рекомендації урядам всіх країн щодо розробки національних законодавчих документів по дотриманню положень Кодексу з урахуванням соціальних та законодавчих особливостей країни.
- 11.2. **Контроль за виконанням Кодексу здійснюється урядом** разом з виробниками та розповсюджувачами продуктів, що входять у сферу дії Кодексу, недержавними організаціями, групами фахівців та організаціями споживачів.

Моніторинг дотримання МЗП в Україні, 2004р.

У кабінеті педіатра в дитячій
поліклініці №3 м. Донецька

Дитяча поліклініка, кабінет
здорової дитини м. Рівне

Результати незалежного анкетування матерів, 2015

- Невиконання 11 Принципу підтримки грудного вигодовування щодо дотримання вимог Міжнародного зведення правил збуту замінників грудного молока
 - отримували подарунки або інформаційні матеріали від компаній - виробників замінників грудного молока в пологовому будинку - 56% жінок, в ЦПМСД - 20% жінок
 - бачили рекламну продукцію компаній - виробників замінників грудного молока в пологових будинках - 45% жінок, в ЦПМСД - 23%
- Найчастіше факти порушень спостерігались з боку таких фірм, як Hipp, Nutrilon, Humana, AVENT

Зразки подарунків, які матері отримують в 303

Результати незалежного анкетування матерів, 2015

- Розсилки від компаній-виробників
 - 16% жінок відмітили, що без їхньої на то згоди, отримують інформацію та подарунки у вигляді пробників від фірм-виробників сумішей, напоїв для немовлят або аксесуарів для штучного вигодовування поштою
 - до 2,4% жінок без їхньої згоди телефонував представник цих фірм, а подекуди представник фірми навіть приходив додому

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ від 15.04.2019 № 567 «Про внесення змін до Переліку дитячих товарів для комплектування одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» при народженні дитини»

До «пакунка малюка» не входять продукти та товари, до яких застосовується Міжнародне зведення

При цьому, в **Мукачево** (Карпатський об'єктив, опубліковано: 07.11.2019):

З початку року перші бейбі-бокси від держави отримали 1703 малюки, які народилися в пологовому відділенні Мукачівської центральної районної лікарні.

А новонароджені мукачівці – ще й додаткові подарунки за рахунок міської програми.

2019-го таких пакуночків було видано більше півтисячі, а від запровадження ініціативи понад 1500 подарункових наборів!

-
- **Аналіз незалежного анкетування матерів**
 - **За 2019 рік**

Розподіл респондентів

Регіони України	Абс. число
Київ	144
Львівська	297
Дніпропетровська	79
Волинська	61
Закарпатська, Тернопільська	20-30
Вінницька, Житомирська, Кіровоградська, Київська, Одеська, Полтавська, Черкаська, Чернівецька	10-20
Донецька, Запорізька, Луганська, Миколаївська, Сумська, Харківська, Херсонська, Чернігівська	До 10
Разом по Україні	870

Розподіл респондентів, які були народженні в закладах, які мають статус «Лікарні, доброзичливої до дитини»

- Всього по Україні 88,05% дітей народилися в закладах, які мають статус «Лікарні, доброзичливої до дитини»
- Лише в Донецькій, Харківській та Луганській областях показник нижче 34%.

Виключно грудне вигодовування

Регіон	%
Волинська, Донецька, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Київ, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Черкаська	90-100%
Одеська, Полтавська, Рівненська, Хмельницька, Чернігівська	80-90%
Вінницька, Дніпропетровська, Житомирська, Сумська	70-80%

Лише в Миколаївській області відсоток дорівнює 50, та в Чернівецькій – 68,75%.

Консультування та практична допомога з грудного вигодовування надавалась

В пологовому будинку	%
Волинська, Житомирська, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Одеська	70-100
Вінницька, Дніпропетровська, Київ, Львівська, Полтавська, Сумська, Харківська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська	50-70
Донецька, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Рівненська, Тернопільська, Херсонська	менше 50
ВСЬОГО по Україні	55,06
В амбулаторному закладі	%
Житомирська, Кіровоградська	80-100
Вінницька, Дніпропетровська, Івано-Франківська, Київ, Миколаївська, Одеська, Сумська, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська	50-80
Волинська, Донецька, Закарпатська, Запорізька, Київська, Луганська, Львівська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька	менше 50

Порада про договорювання сумішню

В пологовому будинку		В амбулаторному закладі	
Донецька, Івано-Франківська, Одеська	70-100%	Донецька, Закарпатська, Запорізька, Херсонська, Чернігівська	30-50%
Вінницька, Дніпропетровська, Закарпатська, Київська, Львівська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Чернівецька	40-70%	Вінницька, Дніпропетровська, Київська, Київ, Львівська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька	10-30%
Волинська, Житомирська, Запорізька, Кіровоградська, Київ, Луганська, Миколаївська, Черкаська, Чернігівська	менше 40%	Волинська, Івано-Франківська, Тернопільська	до 10%
Всього по Україні – 47,47%		Всього по Україні – 14,48%	

Наявність проблем під час годування грудьми : тріщини сосків, недостатня кількість молока, недостатня прибавка ваги у дитини, лактостаз

Регіони	абс.число	%
Львівська	247	83,16
Київ	122	84,72
Дніпропетровська	68	86,08
Всього по Україні	691	79,43

В 13 з 25 областей України були наявні вищеперераховані проблеми у від 70 до 100% випадках.

Нийнижчий показник був в Кіровоградській області – 20%.

**Надавалась інформація (контакти)
куди можна звернутися в разі виникнення проблем/питань з ГВ**

В пологовому будинку	%
Кіровоградська, Миколаївська	70-100
Волинська, Запорізька, Тернопільська, Харківська	40-70
Вінницька, Донецька, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Київ, Луганська, Львівська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська	менше 40
ВСЬОГО по Україні	31,38
В амбулаторному закладі	%
Волинська, Кіровоградська, Миколаївська, Полтавська, Херсонська	30-60
Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київ, Львівська, Одеська, Харківська, Чернівецька, Чернігівська	10-30
Рівненська, Тернопільська, Хмельницька	до 10
ВСЬОГО по Україні	15,75

Хто допоміг вирішити проблеми, пов'язані з грудним вигодовуванням

Медичний працівник		Група підтримки; консультант з грудного вигодовування	
Закарпатська, Запорізька, Сумська, Херсонська	70-100%	Донецька, Львівська, Полтавська, Тернопільська, Черкаська, Чернігівська	70-100%
Вінницька, Волинська, Кіровоградська, Тернопільська, Харківська, Чернігівська	50-70%	Дніпропетровська, Житомирська, Івано-Франківська, Київська, Київ, Одеська, Рівненська, Херсонська	50-70%
Донецька, Миколаївська	0	Кіровоградська, Луганська, Миколаївська	0

**Порушення МЗП – отримували інформаційні
матеріали/подарунки/зразки від фірм-виробників сумішей, напоїв
для немовлят або аксесуарів для штучного вигодовування**

В пологовому будинку, %		В амбулаторному закладі, %	
Донецька, Житомирська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Львівська, Одеська, Тернопільська, Херсонська, Черкаська, Чернівецька	20-50	Вінницька, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Рівненська, Сумська, Херсонська, Черкаська, Чернігівська	10-35
Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Закарпатська, Кіровоградська, Київ, Полтавська, Рівненська, Сумська, Харківська, Хмельницька	до 20	Волинська, Дніпропетровська, Івано- Франківська, Київська, Київ, Львівська, Одеська, Полтавська, Хмельницька, Чернівецька	до 10
Луганська, Миколаївська, Чернігівська	0	Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Тернопільська, Харківська	0

Десять кроків до успішного грудного вигодовування (ВООЗ, 2018 г.) - Нова редакція

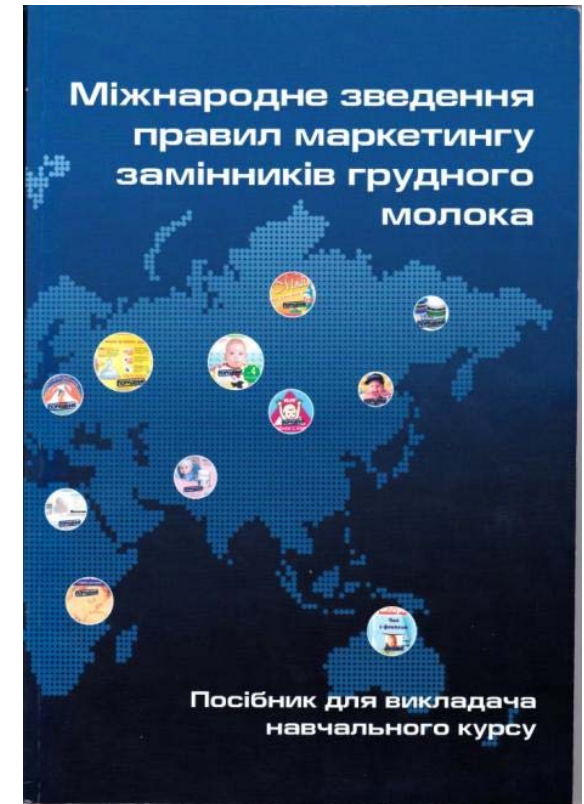
Критично важливі організаційні процедури :

- 1а. Повне дотримання Міжнародного зведення правил маркетингу замінників грудного молока та відповідних резолюцій Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я.
- 1б. Наявність письмової політики щодо годування немовлят і регулярне інформування про неї персоналу і батьків.
- 1в. Створення постійних систем моніторингу та управління даними.
- 2. Забезпечення достатніх знань, компетентності та навичок персоналу для підтримки грудного вигодовування.
- 3-10 кроки - **Основні клінічні практики.**

**Оскільки будь-яке просування ЗГМ підриває
грудне вигодовування, надає непоправної
шкоди здоров'ю матерів і дітей, медичні
установи та медичні працівники зобов'язані
суворо дотримуватися вимог Зведення правил,
протистояти втручанню бізнесу в медичні
питання харчування грудних дітей та дітей
раннього віку, стояти на сторожі інтересів і прав
своїх пацієнтів**

Заходи щодо покращення існуючої ситуації

- Інформування про факти порушень:
 - керівництва ЛПЗ та ДОЗ, регіональних центрів підтримки грудного вигодовування, методично – організаційного моніторингового центру НДСЛ «ОХМАТДИТ»
 - директорів компаній-виробників
- Посилення моніторингу дотримання вимог МПЗ з залученнями представників неурядових організацій та громадських активістів
 - співпраця з ІБФАН-групами та консультантами з питань грудного вигодовування
 - позапланові моніторингові візити до ЗОЗ
 - збір скарг жінок на “гарячу лінію” та під час консультувань в Центрі
- Проведення додаткових тренінгів для медичного персоналу з питань дотримання вимог МПЗ
- Інформаційна робота з населенням

Контактна інформація IBFAN груп України:

(міжнародна діюча мережа по захисту дитячого харчування)

- IBFAN-група – в м. Сумах, керівник – Савельєва Юлія, тел. 8050 9249433, e-mail: uliana75@ukr.net;
- IBFAN-група – в м. Львові, керівник – Шлемкевич Ольга, тел. 8067 7879792, e-mail: mother@is.lviv.ua;

Методично-організаційний моніторинговий центр НДСЛ “Охматдит” МОЗ України

Контакти:

- <http://kdm-ldd.org.ua/>;
- E-mail: L_romanenko@ukr.net
- Тел. роб. 0442366016;
- Тел. моб. 0991251821

Посилання

Керівництво по реалізації Рекомендацій щодо припинення неналежного збуту продуктів для дітей грудного и раннього віку

<http://www.who.int/nutrition/publications/infantfeeding/manual-ending-inappropriate-promotion-food/en/>

Інформаційні примітки про суміші для прикорму

<https://www.who.int/nutrition/publications/infantfeeding/information-note-cross-promotion-infant-formula.pdf?ua=1>

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/275875/WHO-NMH-NHD-18.11-eng.pdf?ua=1>

Питання, які часто задають

<http://www.who.int/nutrition/publications/infantfeeding/breastmilk-substitutes-FAQ2017/en/>

Навчальний курс по зведенню правил

<http://nutritionlearning.org/international-code-of-marketing-of-breastmilk-substitutes/>

Заява про грудне вигодовування та права дитини

<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=20871&LangID=E>

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

